

NÅR ET MENNESKE DØR

– PRAKTISKE
INFORMATIONER
TIL DE PÅRØRENDE

Udarbejdet af:
Aalborg, Aarhus og Viborg stifter – juridisk afdeling
maj 2025



BEGRAVELSESMYNDIGHED

Det er sognepræsten på afdødes bopælssted, der er begravelsesmyndighed.

DØDSATTESTEN

En dødsattest er et juridisk dokument, der bekræfter, at en person er død.

Når en person dør i Danmark, er det den læge, der foretager ligsyn, der skal udfylde og indberette dødsattesten.

Hvis vedkommende er død i eget hjem, kan du selv kontakte afdødes praktiserende læge eller lægevagten.

ANMODNING OM BEGRAVELSE ELLER LIGBRÆNDING

Afdøde skal enten begraves eller brændes. Dette gælder for alle uanset trosretning og medlemskab af folkekirken. Ved beslutningen om, om afdøde skal begraves eller brændes, skal du tage hensyn til, hvad afdøde selv ønskede.

Som pårørende til afdøde skal du udfylde en digital anmodning om begravelse eller ligbrænding på borger.dk. I anmodningen skal du blandt andet oplyse:

- Om afdøde skal begraves eller bisættes (urnenedsættelse)
- Om afdøde var medlem af folkekirken
- Om en præst skal medvirke ved begravelsen
- Dato og tid for begravelsen/bisættelsen
- Hvor afdøde skal begraves/urnen sættes ned
- Afdødes statsborgerskab.

Begravelsesmyndigheden (præsten) tager stilling til og afgør, om begravelsen kan gennemføres som ønsket i anmodningen.

Begravelsesmyndigheden sender som udgangspunkt afgørelsen til din e-Boks og underretter skifteretten om dødsfaldet.

Hvis du ikke er enig i begravelsesmyndighedens afgørelse, kan sagen indbringes for skifteretten.

Er du i tvivl om, hvilket sogn afdøde hørte til, kan du finde ud af det ved at indtaste afdødes adresse på sogn.dk. Ved at klikke på sognet og derefter fanen "Præster og medarb." kan du finde ud af, hvilken præst der er begravelsesmyndighed.



BEGRAVELSESFORM

Du skal tage stilling til, hvor afdøde skal stedes til hvile. Ved denne beslutning skal du også tage hensyn til, hvad afdøde selv ønskede.

Nedenfor kan du se, hvilke muligheder der er:

- Kirkegården: I Danmark har vi både kommunale og kirkelige kirkegårde. Begge kirkegårde er for alle uanset trosretning og medlemskab af folkekirken. Du kan erhverve et gravsted eller et urnegravsted på kirkegården. Der er også skovkirkegårde. Skovkirkegårdene er typisk kommunalt ejede og har kun urnegravsteder. Der er flere forskellige muligheder på kirkegården. Tag en snak med kirkegårdens personale om mulighederne.
- Kolumbarium: Ordet "kolumbarium" betyder "dueslag" og er betegnelsen for en urnehal. Betegnelsen skyldes, at urnerne er anbragt i rækker af nicher, hvorved urnehallen kommer til at minde om et dueslag. Du kan finde kolumbarier i mange af de større byer.
- Urnemure: Urnemuren er en form for videreudvikling af kolumbariet, hvor urnemuren er dannet i en mur og lukkes med en stenflade (fx en marmorplade). Urnemure findes på flere kirkegårde i landet, herunder i Nørresundby, Aalborg, København, Nykøbing Falster og Svendborg.
- Urnenedsættelse på privat grund: Har du en grund på 5.000 kvadratmeter eller derover, kan du søge om tilladelse til at nedsætte en urne på grunden. Du må ikke opsætte gravsten eller markering på området. Biskoppen skal give tilladelse til urnenedsættelsen, og herefter skal det tinglyses på grunden.

Er du i tvivl om, hvilket stift ansøgningen skal sendes til, kan du finde ud af det ved at indtaste adressen på sogn.dk. Ved at klikke på sognet og derefter fanen "Fakta om sognet" kan du finde ud af, hvilket stift den pågældende adresse hører under.

- Spredning af aske over havet: Askespredningen skal foregå over åbent vand, det vil sige over havet eller over større fjorde eller bugter. Det er ikke tilladt at sprede asken over en sø eller over landjorden. Det er de efterladte, som skal sørge for, at asken bliver spredt, og spredningen skal foregå på en måde, der ikke vækker opsigt. Det er ikke tilladt at sænke urnen med aske i havet. Spredning af aske over havet kræver ikke tilladelse, men kræver, at afdøde skriftligt har ønsket dette.
- Deling af aske: Afdøde kan også få asken delt fx sådan, at den ene del spredes over åbent hav, mens den anden del sættes ned på en kirkegård. Biskoppen skal give tilladelse til askedelingen. Du kan ikke få asken delt for at få den nedsat på to forskellige kirkegårde i Danmark eller til brug for askesmykker.

Er du i tvivl om, hvilket stift ansøgningen skal sendes til, kan du finde ud af det ved at indtaste adressen på sogn.dk. Ved at klikke på sognet og derefter fanen "Fakta om sognet" kan du finde ud af, hvilket stift den pågældende adresse hører under.

BEGRAVELSESTIDSPUNKT

Begravelsen eller ligbrændingen skal ske senest 8 dage efter dødsfaldet. Går der længere tid, skal du ansøge bestyrelsen for kirkegården eller krematoriet om forlængelse af fristen.

Begravelsen kan foregå på hverdage men også om lørdagen.

Du skal aftale det nærmere tidspunkt med præsten eller kirkegårdens personale.

HØJTIDELIGHEDEN M.V.

Hvis en præst skal medvirke ved begravelsen, vil begravelseshandlingen blive fastlagt af præsten sammen med dig og eventuelle andre pårørende. Højtideligheden vil i disse tilfælde foregå i kapellet eller i kirken. Præsten hjælper dig med at finde salmer og give sjælesorg.

Hvis en præst ikke skal medvirke ved begravelsen, kan begravelsen foregå fra kapellet. Her står du selv for at finde salmer og holde tale m.v. Du må også gerne holde højtideligheden i et forsamlingshus, en gildesal eller haven derhjemme, blot højtideligheden foregår sømmeligt.

Du kan bestille blomster til kisten ved de fleste kirkegårde, en blomsterhandler, eller du kan bede nogen du kender om at hjælpe med at pynte kisten.

Du kan sætte en dødsannonce i den lokale eller landsdækkende avis.

Bedemanden kan mod betaling hjælpe med bestilling af blomster og annonce.

TRANSPORT

Ved mange kirkegårde kan kisten med afdøde blive opbevaret i kapellet.

Bedemanden kan stå for opbevaring og transport af afdøde.

Du kan også selv køre afdøde i kapellet eller til krematoriet, blot transporten foregår på en sømmelig måde. Kisten må altså ikke stikke ud af bagagerummet på din bil, men hvis du kan have kisten i bilen eller i en lukket trailer, er det i orden.



ØKONOMI

Der er udgifter forbundet med afdødes begravelse på en kirkegård.

Gravstedet skal vedligeholdes i den periode, hvor man ikke kan bruge gravstedet til andre begravelser. Dette kaldes for fredningsperioden. Fredningsperioden er minimum 20 år for kister og 10 år for urner. Du kan se fredningstiden for kirkegården i kirkegårdsvedtægten.

Hvis du køber retten til et gravsted, hvor der skal foretages vedligehold, er det hovedreglen, at du selv kan vedligeholde gravstedet. På mange kirkegårde er der dog områder fx plænegravsteder, hvor det er kirkegårdens personale, der foretager vedligeholdelsen. Det kaldes obligatorisk vedligeholdelse. Det obligatoriske vedligehold kan man ikke selv stå for og derfor heller ikke fravælge.

Der vil blive fremsendt en faktura fra kirkegården for nedsættelse af kisten eller urnen samt et eventuelt tilbud for vedligeholdelse. Både fakturaen og tilbuddet er udarbejdet af kirkegården.

Priserne bliver fastsat årligt af provstiudvalget i det pågældende provsti. Priserne for vedligeholdelse af gravsteder må ikke overstige de faktiske omkostninger, som kirkegården har ved at vedligeholde gravstederne. Dette gælder uanset, om det er en frivillig aftale eller en obligatorisk aftale.



Er du i tvivl om, hvilket provsti sognet hører under, kan du finde du finde ud af det ved at indtaste adressen på sogn.dk. Ved at klikke på sognet og derefter fanen “Fakta om sognet” kan du finde provstiets navn.

Du kan henvende dig til kirkegårdskontoret – på mindre kirkegårde graveren – i det sogn, hvor afdøde skal begraves og aftale et møde. Her kan du få vejledning i forhold til at vælge gravsted og oplysning om priserne.

Hvis du benytter dig af en bedemand, vil der også være udgifter forbundet hermed.

Du kan søge om begravelseshjælp fra kommunen, hvis dødsboet er blevet udlagt til dig. Du kan læse mere om begravelseshjælp på borger.dk.

Nogle fagforeninger og pensionsordninger giver et tilskud til begravelsen. Du bør derfor altid give afdødes fagforening og pensionsordning besked om dødsfaldet.

